

PODSTAWY PRAWNE MEDIACJI W SPRAWACH KARNYCH

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych

(Dz. U. Nr 108 z dnia 26 czerwca 2003 r., poz. 1020)

Na podstawie art. 23a § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹ zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki, jakim powinny odpowiadać instytucje i osoby uprawnione do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 2) sposób powoływania i odwoływania instytucji i osób uprawnionych do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 3) zakres i warunki udostępniania akt sprawy instytucjom i osobom uprawnionym do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- 4) sposób i tryb postępowania mediacyjnego.

§ 2. 1. **Do prowadzenia postępowania mediacyjnego uprawniona jest instytucja,** która:

- 1) zgodnie ze swoimi zadaniami statutowymi powołana została do wykonywania zadań w zakresie mediacji, resocjalizacji, ochrony interesu społecznego, ochrony ważnego interesu indywidualnego lub ochrony wolności i praw człowieka;
  - 2) posiada warunki organizacyjne i kadrowe umożliwiające przeprowadzenie postępowania mediacyjnego;
  - 3) została wpisana do wykazu, o którym mowa w § 4 ust. 1.
2. Postępowanie mediacyjne w imieniu instytucji, o której mowa w ust. 1, zwanej dalej „instytucją”, prowadzi upoważniony przez nią pisemnie przedstawiciel, spełniający warunki określone w § 3 pkt 1-7.

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 oraz z 2003 r. Nr 17, poz. 155.

§ 3. **Postępowanie mediacyjne może również prowadzić osoba godna zaufania,** która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich;
- 3) ukończyła 26 lat;
- 4) biegle włada językiem polskim;
- 5) nie była karana za przestępstwo umyślne;
- 6) posiada umiejętności likwidowania konfliktów oraz wystarczającą do przeprowadzania postępowania mediacyjnego wiedzę, w szczególności w zakresie psychologii, pedagogiki, socjologii, resocjalizacji lub prawa;
- 7) daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków;
- 8) została wpisana do wykazu, o którym mowa w § 4 ust. 1.

§ 4. 1. W sądzie okręgowym prowadzi się wykaz instytucji i osób godnych zaufania, uprawnionych do przeprowadzania postępowania mediacyjnego, zwany dalej „wykazem”.

2. Wpis do wykazu następuje na wniosek, do którego dołączyć należy dokumenty potwierdzające spełnienie warunków określonych odpowiednio w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 lub w § 3 pkt 1-6.

§ 5. 1. Prezes sądu okręgowego wpisuje do wykazu instytucję lub osobę godną zaufania, wyrażającą gotowość przeprowadzania postępowania mediacyjnego, po stwierdzeniu spełnienia warunków określonych odpowiednio w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 lub w § 3 pkt 1-7. Od decyzji o odmowie wpisu przysługuje zainteresowanemu odwołanie do prezesa sądu apelacyjnego.

2. Wpis zawiera następujące dane:

- 1) nazwę instytucji lub imię i nazwisko oraz datę urodzenia osoby godnej zaufania;

2) adres siedziby instytucji i jej formę organizacyjną lub adres zamieszkania osoby godnej zaufania.

3. Każda zmiana danych określonych w ust. 2 podlega wpisowi do wykazu. Osoba kierująca instytucją i osoba godna zaufania mają obowiązek zawiadomić prezesa sądu okręgowego o:

- 1) każdej zmianie danych określonych w ust. 2,
- 2) utracie warunków określonych odpowiednio w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 lub w § 3 pkt 1-6
- w terminie 14 dni od zaistnienia zmiany lub utraty warunku.

§ 6. 1. Prezes sądu okręgowego skreśla z wykazu instytucję lub osobę godną zaufania:

- 1) na jej wniosek;
- 2) w razie śmierci osoby godnej zaufania lub likwidacji instytucji;
- 3) w razie utraty jednego z warunków określonych odpowiednio w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 lub w § 3 pkt 1-7.

2. Prezes sądu okręgowego może skreślić z wykazu instytucję lub osobę godną zaufania w razie niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków związanych z prowadzeniem postępowania mediacyjnego.

3. Od decyzji o skreśleniu z wykazu zainteresowanemu przysługuje odwołanie do prezesa sądu apelacyjnego.

§ 7. 1. W postanowieniu o skierowaniu sprawy do postępowania mediacyjnego sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator lub inny uprawniony organ powołuje do prowadzenia postępowania mediacyjnego w konkretnej sprawie instytucję lub osobę godną zaufania spośród wpisanych do wykazu.

2. W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych potrzebą skutecznego przeprowadzenia postępowania mediacyjnego, można powołać do prowadzenia postępowania mediacyjnego w konkretnej sprawie zgłaszającą taką gotowość instytucję lub osobę godną zaufania spoza wpisanych do wykazu, jeżeli spełnia ona warunki wymienione odpowiednio w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 lub § 3 pkt 1-7.

§ 8. W postanowieniu, o którym mowa w § 7, należy wskazać w szczególności:

- 1) nazwę instytucji lub imię i nazwisko osoby godnej zaufania wyznaczonej do przeprowadzenia postępowania

mediacyjnego;

2) dane osobowe oskarżonego lub podejrzanego i pokrzywdzonego;

3) określenie czynu zarzucanego oskarżonemu lub podejrzanemu wraz z podaniem jego kwalifikacji prawnej;

4) zakres i sposób udostępnienia akt w danej sprawie;

5) termin zakończenia postępowania mediacyjnego, z uwzględnieniem art. 23a § 2 Kodeksu postępowania karnego.

§ 9. Sąd, prokurator lub inny uprawniony organ, który powołał instytucję lub osobę godną zaufania do prowadzenia postępowania mediacyjnego w konkretnej sprawie, odwołuje ją w razie:

- 1) skreślenia instytucji lub osoby godnej zaufania z wykazu;
- 2) ujawnienia okoliczności, o których mowa w art. 40-42 Kodeksu postępowania karnego.

§ 10. 1. Sąd, prokurator lub inny uprawniony organ, kierując sprawę do postępowania mediacyjnego, udostępnia przedstawicielowi instytucji albo osobie godnej zaufania, zwanej dalej „mediatorem”, informacje z akt sprawy jedynie w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia tego postępowania. Informacje te powinny zawierać dane osobowe pokrzywdzonego i podejrzanego lub oskarżonego, określenie czynu zarzucanego podejrzanemu lub oskarżonemu wraz z podaniem jego kwalifikacji prawnej i niezbędnych dla postępowania mediacyjnego okoliczności jego popełnienia.

2. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek mediatora, sąd lub prokurator - jeżeli uzna to za niezbędne - może również udostępnić, z zastrzeżeniami, o których mowa w ust. 3, materiał dowodowy zawarty w aktach sprawy w części dotyczącej podejrzanego lub oskarżonego, pokrzywdzonego i przestępstwa, których postępowanie mediacyjne dotyczy.

3. Nie udostępnia się mediatorowi, zawartych w aktach sprawy, materiałów objętych tajemnicą państwową, służbową lub związaną z wykonywaniem zawodu lub funkcji, materiałów dotyczących stanu zdrowia podejrzanego lub oskarżonego, opinii o nim, danych o jego karalności oraz pozwalających na ustalenie tożsamości świadka przesłuchanego w trybie art. 184 Kodeksu postępowania karnego i takich, których ujawnienie pokrzywdzonemu

mogłoby mieć wpływ na odpowiedzialność karną innych oskarżonych w tej sprawie, a nieuczestniczących w postępowaniu mediacyjnym.

4. Udostępnienie akt sprawy może nastąpić tylko w obecności upoważnionego pracownika organu prowadzącego postępowanie. W uzasadnionych przypadkach organ ten może zarządzić wydanie mediatorowi kserokopii dokumentów z akt sprawy lub zezwolić na sporządzenie odpisów w zakresie określonym w ust. 1-3.

§ 11. Niezwłocznie po doręczeniu postanowienia, o którym mowa w § 7, **mediator:**

- 1) nawiązuje kontakt z pokrzywdzonym i podejrzanym lub oskarżonym, ustalając termin i miejsce spotkania z każdym z nich;
- 2) przeprowadza z podejrzanym lub oskarżonym i pokrzywdzonym spotkania indywidualne, informując o istocie i zasadach postępowania mediacyjnego oraz przysługujących im uprawnieniach;
- 3) przeprowadza spotkanie mediacyjne z udziałem podejrzanego lub oskarżonego i pokrzywdzonego;
- 4) pomaga w sformułowaniu treści ugody między podejrzanym lub oskarżonym i pokrzywdzonym oraz sprawdza wykonanie wynikających z niej zobowiązań.

§ 12. Jeżeli nie jest możliwe bezpośrednie spotkanie podejrzanego lub oskarżonego z pokrzywdzonym, mediator może prowadzić postępowanie mediacyjne w sposób pośredni, przekazując każdemu z nich informacje, propozycje i zajmowane przez drugą stronę stanowisko co do zawarcia ugody.

§ 13. 1. Po przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego mediator sporządza pisemne sprawozdanie i niezwłocznie przedstawia je organowi, który skierował sprawę do takiego postępowania.

2. **Sprawozdanie** powinno zawierać:

- 1) sygnaturę akt sprawy;
  - 2) nazwę instytucji lub imię i nazwisko osoby godnej zaufania przeprowadzającej postępowanie mediacyjne;
  - 3) informacje o liczbie, terminach i miejscach spotkań indywidualnych oraz wspólnych, a także wskazanie osób biorących w nich udział;
  - 4) informację o wynikach postępowania mediacyjnego;
  - 5) podpis mediatora.
3. W razie zawarcia ugody stanowi ona załącznik do sprawozdania.

§ 14. Jeżeli postępowanie mediacyjne nie zostało ukończone w terminie określonym w postanowieniu, o którym mowa w § 7, mediator niezwłocznie sporządza i przedstawia organowi, który skierował sprawę na drogę postępowania mediacyjnego, sprawozdanie przedstawiające przyczyny bezskutecznego upływu terminu. Sprawozdanie takie winno spełniać w odpowiednim zakresie wymogi określone w § 13 ust. 2.

§ 15. Instytucje i osoby godne zaufania uprawnione do przeprowadzania postępowania mediacyjnego na podstawie dotychczasowych przepisów podlegają wpisowi do wykazu, pod warunkiem że odpowiadają wymogom określonym odpowiednio w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2 lub w § 3 pkt 1-7.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2003 r.²

² Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 1998 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać instytucje i osoby uprawnione do przeprowadzenia mediacji, zakresu i warunków udostępniania im akt sprawy oraz zasad i trybu sporządzania sprawozdania z przebiegu i wyników postępowania mediacyjnego (Dz. U. Nr 111, poz. 701), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.